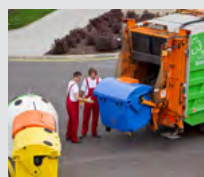

Návštěva
u vítěze
Křišťálové
popelnice

Krajské
soutěže
obcí v třídění
odpadu

Analýzy sběrné
sítě realizované
AOS EKO-KOM

zpr@vodaj

ELEKTRONICKÝ ZPRAVODAJ O ODPADECH PRO MĚSTA A OBCE

ČÍSLO 28, PROSINEC 2021

**Nový sazebník
odměn
od 1. 1. 2022**

Vážení představitelé měst a obcí,

závěr roku přímo vybízí ke krátkému bilancování. Jaký byl rok 2021? Pro nás byl určitě rok „zákonný“. Od nového roku máme dlouho očekávané odpadové zákony a určitě se shodneme, že ač nejsou dokonalé, tak jsou a platí. Letošní rok byl také stále ještě rokem covidovým. Ale se získanými zkušenostmi již hledáme cesty, jak nějaké aktivity zorganizovat, aby mohly být a zároveň to bylo provedeno bezpečně a zodpovědně. Rok 2021 byl určitě rokem odpadových seminářů, jejichž cílem bylo dostatečně vysvětlit výklad legislativy. Na obcích máte za sebou schvalování obecně závazných vyhlášek o poplatcích a o nastavení obecního odpadového systému. Pojďme se tedy v samém závěru tohoto náročného roku na chvíli zastavit. A k tomu si třeba přečíst zajímavé informace a novinky, které jsme pro Vás připravili v prosincovém Zpr@vodaji pro obce.

Přeji Vám nejen příjemné čtení, ale také, ať Vás v pracovním i soukromém životě provází zdraví, pozitivní mysl a víra, že vše se dá v životě vyřešit, byť to třeba na první pohled tak nevypadá. Užijte si krásné Vánoce v kruhu svých blízkých a do roku 2022 vstupte tou správnou nohou.

Martina Filipová,
ředitelka oddělení regionálního provozu

KŘIŠŤÁLOVÉ POPELNICE

Návštěva u vítěze Křišťálové popelnice

Choceň. Leží v Pardubickém kraji, má více než 8 tisíc obyvatel a je známá svou mlékárnou. A také je to aktuální vítěz soutěže obcí v třídění odpadů O Křišťálovou popelnici. O úspěchu jsme si povídali s Miladou Potštejnskou, která se na odboru životního prostředí města Chocně dlouhodobě věnuje oblasti odpadového hospodářství.

► Vítězství Chocně bylo pro Miladu Potštejnskou překvapením a zároveň odměnou za několikaleté snažení, které mělo určitě smysl. Jak říká, je to ale také velký závazek do dalších let, neusnout na vavřínech, ale stále vymýšlet a zkoušet další způsoby zvýšení efektivity odpadového hospodářství.

Prozradíte nám váš „recept“ na to, jak dosáhnout tak parádního výsledku? O Chocni, vašich snahách a motivacích se mimo jiné referovalo napříč médii.

To je skvělá reklama!

Jsou za tím roky snažení a vymýšlení funkčního systému a motivace občanů a také potřeba a snaha města nezvyšovat nebo alespoň výrazně snížit tempo růstu nákladů na odpad. Před zhruba šesti až osmi lety jsme si uvědomili, že odpadů neskutečně přibývá a nedostatečně se třídí. Na sběrný dvůr sice stále více občanů odváželo odpad z důvodu vyššího třídění, ale i z důvodu nedostatečné sběrné kapacity na veřejných stanovištích.

Co byl první krok ke zlepšení situace?

Myslím, že takovým prvním krokem bylo před mnoha lety zavedení sběru bioodpadu u rodinných domků „door to door“ („od dveří ke dveřím“) a přijímání bioodpadů na sběrný dvůr. Ještě předtím jsme z dotace OPŽP (operační program životního prostředí) pořídili sběrné nádoby právě na bioodpad ve dvou velikostech, jedny vhodné k rodinným domkům, a také kompostéry. Ve stejnou dobu jsme lehce rozšířili počet sběrných hnízd.

V průběhu několika let jsme velmi posílili kapacitu veřejných sběrných míst na plast, papír a na barevné i bílé sklo, ale zároveň jsme zřídili i značné množství nových sběrných míst, aby se podstatně snížila docházková vzdálenost k těmto kontejnerům. Postupně jsme zavedli poměrně hustou síť sběru dalších komodit, jako je textil, jedlý olej z domácností, elektroodpad, kovy, ale i na bioodpad, a to nejenom ve městě, ale i ve spádových městských částech. Občané mají možnost třídít základní separovaný odpad i v některých chatových oblastech, kde je delší vzdálenost ke kontejnerům s tříděným odpadem. Postupně jsme pokračovali s umístováním dalších třídících nádob jak k rodinným domům, tak k bytovým domům.

Jen kontejnery ovšem nestačí, jak jste pracovali s edukací obyvatel?

V roce 2019 jsme pro žáky mateřských a základních škol uspořádali velkou vzdělávací akci včetně aktivního zapojení žáků do třídění. Nutno podotknout, že už předtím ve školách podobné aktivity probíhaly. Ve spolupráci s Technickými službami Choceň jsme na sběr-

ném dvoře a v kompostárně několik let pořádali ke Dni Země osvětovou akci ke zvýšení povědomí o odpadech. V roce 2019 jsme uspořádali ve spolupráci s EKO-KOMem velkou týdenní interaktivní výstavu k odpadům, kde se aktivně se svými výrobky z odpadů zapojily všechny školy, internát Obchodní akademie Choceň i občané.

Z čeho konkrétně vycházíte při plánování jednotlivých kroků?

Ke Dni Země v roce 2018 jsme na sběrném dvoře provedli rozsáhlou fyzickou analýzu směsného komunálního odpadu, abychom zjistili skutečný stav a mohli podle toho dále vymýšlet další odpadovou strategii. Následně jsme zavedli značení nádob na směsný komunální odpad roční identifikační známkou a při jejím výdeji podáváme informace o odpadech a podle výsledků našich analýz jsme zavedli redukci přidělování počtu ročních identifikačních známek k jednotlivým č. p. společně s osvětou. S ročním svozovým plánem odpadů distribuujeme do každé domácnosti také leták s konkrétními informacemi ke třídění téměř všech odpadů z domácností a na webu města zveřejňujeme informace ke třídění a seznam jednotlivých sběrných míst s daným sběrem odpadu.

Také jsme pořídili od EKO-KOMu tašky na třídění odpadu (na plast, papír, sklo a kovy) ve dvou velikostech, které si mohou občané zdarma vyzvednout do každé domácnosti! Další analýza proběhla před dvěma a půl lety ve spolupráci se svozovou firmou – šlo o rozsáhlou opakovanou fyzickou kontrolu stavu směsných komunálních odpadů v každé přistavené nádobě na výsyp.

Zároveň byli při špatném třídění občané informováni nalepením samolepky na sběrnou nádobu s uvedením konkrétního důvodu a upozornění na možnost nevyvezení odpadu při opakování špatného třídění, což se občas děje.

Jsou vaše opatření pružná, reagují na zlepšení a dokážou dál motivovat?

S opatřeními pracujeme flexibilně a vše se vyvíjí. Před dvěma lety jsme zavedli nádobový sběr plastu a papíru „door to door“, doposud byl pytlový sběr, a snížili jsme četnost vývozu SKO (směsného komunálního odpadu) z týdenního na čtrnáctidenní. Také jsme postupně na sídlištích zrušili svoz SKO z velkoobjemových kontejnerů, což bylo dost finančně náročné. Velký objem nádoby sváděl k malému třídění a také zneužívání některými podnikateli.

Dále samozřejmě aktivně pracujeme s občany v lokalitách, které vykazují horší výsledky třídění.

Myslíte i na další druhy odpadu, které je možné třídít a dále využít?

V případě potřeby pořádáme charitativní sběr oblečení, bot, dek apod. Máme uzavřenou smlouvu na nákup dalších kompostérů k bytovým domům a pořídili jsme vratné kelímky a misky na kulturní, sportovní a společenské akce. V příštím roce budeme také čipovat všechny nádoby na odpad. Ty se následně budou při svozu vážit, ale pouze pro naši vnitřní potřebu, abychom mohli dále pracovat na zlepšování systému.

Děkujeme za rozhovor a doufáme, že budete inspirací pro další obce!

SOUTĚŽE

Krajské soutěže obcí v třídění odpadu znají své vítěze

Celostátní soutěži O Křišťálovou popelnici předchází vždy krajské soutěže obcí v třídění odpadů. A ačkoliv to letos vzhledem k pandemickým opatřením vypadalo téměř nereálně, ve všech krajích již proběhlo vyhlášení nejlepších obcí. Pojďme si tedy letmo představit ty nejlepší. Maraton krajských soutěží odstartoval 3. září v Karlovarském kraji a zakončil jej kraj Jihomoravský 2. prosince 2021.

Karlovarský kraj

LIGA ODPADŮ 2020

do 1 000 obyvatel

1. místo	Potůčky
2. místo	Přebuz
3. místo	Horní Blatná

nad 1 000 obyvatel

1. místo	Hroznětín
2. místo	Velká Hleďsebe
3. místo	Jenišov

Středočeský kraj

MY TŘÍDÍME NEJLÉPE 2020

do 500 obyvatel

1. místo	Třebsko
2. místo	Okřínek
3. místo	Samopše

501 – 1 999 obyvatel

1. místo	Sýkořice
2. místo	Lety
3. místo	Horní Bezděkov

2 000 – 10 000 obyvatel

1. místo	Nový Knín
2. místo	Sulice
3. místo	Velký Osek

nad 10 000 obyvatel

1. místo	Beroun
2. místo	Příbram
3. místo	Vlašim

Moravskoslezský kraj

O KERAMICKOU POPELNICI 2020

do 800 obyvatel

1. místo	Tvrdkov
2. místo	Nová Pláň
3. místo	Krásná

801 – 2 000 obyvatel

1. místo	Morávka
2. místo	Milíkov
3. místo	Metylovice

nad 2000 obyvatel

1. místo	Hukvaldy
2. místo	Trojanovice
3. místo	Kozlovice

obce s rozšířenou působností

1. místo	Frydlant nad Ostravicí
2. místo	Jablunkov
3. místo	Bohumín

Zlínský kraj

O KERAMICKOU POPELNICI

do 500 obyvatel

1. místo	Medlovice
2. místo	Oznice
3. místo	Zlámánek

501 – 1 500 obyvatel

1. místo	Vigantice
2. místo	Mysločovice
3. místo	Rajnochovice

1 501 – 15 000 obyvatel

1. místo	Šumice
2. místo	Staré Město
3. místo	Bánov

nad 15 000 obyvatel

1. místo	Uherské Hradiště
2. místo	Uherský Brod
3. místo	Kroměříž

Liberecký kraj

ZLATÁ POPELNICE

do 500 obyvatel

1. místo	Troskovice
2. místo	Vítkovice
3. místo	Albrechtice

501 – 2 000 obyvatel

1. místo	Jablonec nad Jizerou
2. místo	Kořenov
3. místo	Malá Skála

nad 2 000 obyvatel

1. místo	Rokytnice nad Jizerou
2. místo	Doksy
3. místo	Jilemnice

Přínosný počín na poli odpadového hospodářství
Chotovice, Pulečný, Vlastibořice,
Roprachtice

Plzeňský kraj

MY UŽ TŘÍDIT UMÍME 2020

do 300 obyvatel

1. místo	Srní
2. místo	Modrava
3. místo	Čilá

301 – 1 000 obyvatel

1. místo	Horní Bělá
2. místo	Černíkov
3. místo	Úněšov

nad 1 000 obyvatel

1. místo	Železná Ruda
2. místo	Dolní Lukavice
3. místo	Štěnovice

Pardubický kraj

O PERNÍKOVOU POPELNICI 2020

do 300 obyvatel

1. místo	Neratov
2. místo	Holotín
3. místo	Žlebské Chvalovice

do 2 000 obyvatel

1. místo	Seč
2. místo	Slepotice
3. místo	Jankovice

nad 2 000 obyvatel

1. místo	Choceň
2. místo	Holice
3. místo	Moravská Třebová

Absolutní vítěz – Seč

Skokan roku – Rozhraní

Olomoucký kraj

O KERAMICKOU POPELNICI

do 500 obyvatel

1. místo	Mutkov
2. místo	Lipina
3. místo	Hradčany-Kobeřice

501 - 2 000 obyvatel

1. místo	Majetín
2. místo	Černá Voda
3. místo	Bělá pod Pradědem

2 001 – 15 000 obyvatel

1. místo	Lipová-lázně
2. místo	Bohuňovice
3. místo	Jeseník

nad 15 000 obyvatel

1. místo	Olomouc
2. místo	Šumperk
3. místo	Prostějov

Královéhradecký kraj

ČISTÁ OBEC

do 300 obyvatel

1. místo Sedloňov
2. místo Dolní Lochov
3. místo Bartošovice
v Orlických horách

301 – 2 000 obyvatel

1. místo Vernéřovice
2. místo Třebihošť
3. místo Záměl

nad 2 000 obyvatel

1. místo Česká Skalice
2. místo Hořice
3. místo Solnice

Jihočeský kraj

JIHOČEŠI TŘÍDÍ ODPADY

do 499 obyvatel

1. místo Heřmaň
2. místo Nevězice
3. místo Chobot

500 – 1 999 obyvatel

1. místo Vacov
2. místo Roudná
3. místo Pištín

2 000 – 7 000 obyvatel

1. místo Blatná
2. místo Chýnov
3. místo Trhové Sviny

nad 7 000 obyvatel

1. místo Vimperk
2. místo Prachatice
3. místo Milevsko

JIHOČESKÝ OKRESNÍ ODPADOVÝ

PŘEBOR

okres České Budějovice - Trhové Sviny,
Čenkov, Dívčiceokres Český Krumlov - Přední Výtoň,
Mirkovice, Křemž

Jindřichohradecký okres - Horní

Němčice, Březina, Druče

okres Písek - Heřmaň, Minice, Nevězice

okres Prachatice - Kvilda, Borová Lada,

Kubova Huť

okres Strakonice - Chobot, Hoslovice,
Myštice

okres Tábor - Roudná, Hodětín,

Černýšovice

Jihomoravský kraj

MY TŘÍDÍME NEJLÉPE

do 500 obyvatel

1. místo Onšov
2. místo Nenkovice
3. místo Oslovice

501 – 2 000 obyvatel

1. místo Pavlov
2. místo Perná
3. místo Uherčice

2 001 – 10 000 obyvatel

1. místo Hovorany
2. místo Čejkovice
3. místo Mikulov

nad 10 000 obyvatel

1. místo Kyjov
2. místo Boskovice
3. místo Znojmo

Ústecký kraj

SKLENĚNÁ POPELNICE

do 500 obyvatel

1. místo Lobendava
2. místo Pesvice
3. místo Doubice

nad 501 obyvatel

1. místo Staré Křečany
2. místo Blatno
3. místo Lipová

do 3 500 obyvatel

1. místo Hoštka
2. místo Třebenice
3. místo Brozany nad Ohří

nad 3 500 obyvatel

1. místo Roudnice nad Labem
2. místo Libochovice
3. místo Louny

Kraj Vysočina

MY TŘÍDÍME NEJLÉPE

do 300 obyvatel

1. místo Sedlice
2. místo Zašovice
3. místo Lhota-Vlášnice

301 – 1 500 obyvatel

1. místo Cejle
2. místo Lipník
3. místo Věcov

1 501 – 5 000 obyvatel

1. místo Brtnice
2. místo Pacov
3. místo Krucemburk

nad 5 000 obyvatel

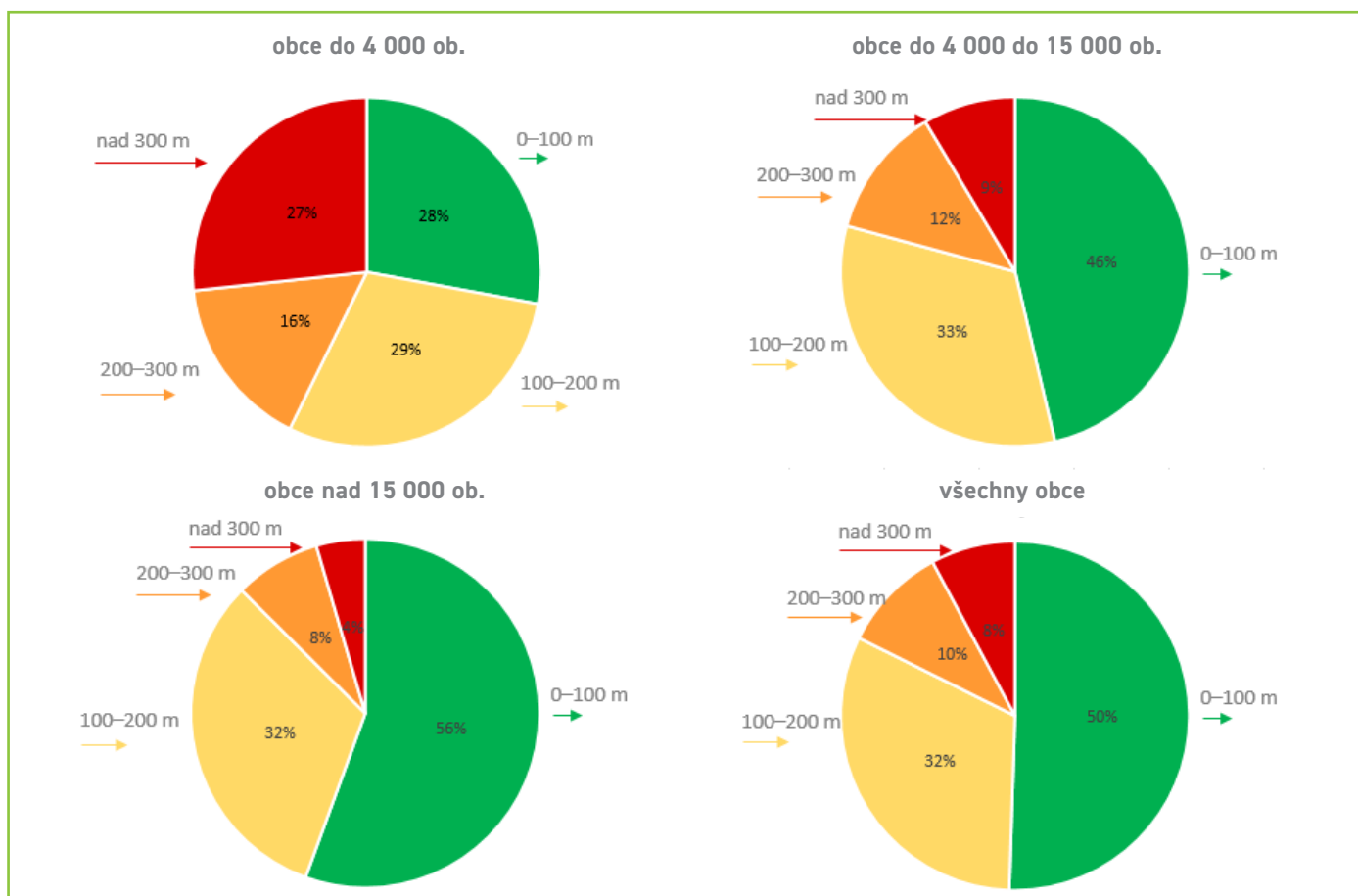
1. místo Telč
2. místo Velké Meziříčí
3. místo Velká Bíteš

ANALÝZA

Lepšímu třídění odpadu pomáhají i analýzy sběrné sítě a kratší donáškové vzdálenosti

Třídění domácího odpadu je pro většinu z nás dávno denní samozřejmostí. Poměrně zásadní vliv na výtěžnost tříděného odpadu má přitom vzdálenost, kterou musíme k barevným kontejnerům ujít. Jak je to tedy s dostupností třídících míst v ulicích ČR? Ve spolupráci s městy a obcemi ČR to zjišťuje společnost EKO-KOM prostřednictvím svých podrobných analýz sběrné sítě. Oproti minulým rokům jsou analýzy ještě detailnější. Mapují se například konkrétní docházkové trasy z domácností k nejbližším kontejnerům nebo vhodnost jejich rozmístění. To vede k optimalizaci docházkových vzdáleností a třídění je tak pro obyvatele opět komfortnější.

Podíl počtu obyvatel žijících v pásmech dle vzdálenosti od nejbližšího stanoviště

Díky novému způsobu provádění analýz je společnost EKO-KOM schopna poskytnout obci za každé jednotlivé stanoviště velmi přesné informace, jak daleko to k němu lidé mají se svými odpady nebo třeba jaký podíl lidí bydlí v pohodlné docházkové vzdálenosti. Oproti jednoduchému benchmarkovému hodnocení dostupnosti sběrné sítě (obvykle vyjádřenému jako průměrný počet obyvatel připadající na jedno sběrné hnízdo), umožňuje tento přístup obci efektivnější uspořádání sběrné sítě, které bude obyvatelům více vyhovovat a bude i lépe využívána. Doposud byla tato podrobná analýza sběrné sítě provedena nebo je rozpracována ve více než 50 obcích ČR.

Postup při analýze sběrné sítě

První fází je digitalizace pěších tras. Analýzy jsou prováděny jako tzv. „síťové analýzy“. Základem je síť pěších tras, po kterých se v modelovém prostředí pohybují obyvatelé od místa, kde odpad vzniká (domovy občanů – neboli

adresní body), k místům, kde je odpad ukládán, tedy ke stanovištím nádob na tříděný odpad. Digitalizovány jsou trasy pro pěší, smíšené komunikace pro pěší a vozidla i silnice.

Následně je v obci proveden pasport sběrné sítě. Během něj jsou získávány informace o poloze stanoviště, přítomných nádobách, jejich objemu, stáří a vlastnictví. Současně je hodnoceno stanoviště i z hlediska přístupnosti, bezpečnosti použití občany a snadnosti obsluhy při svozu. Adresní body pocházejí z Registru územní identifikace adres a nemovitostí (RÚIAN), údaje o počtu obyvatel pak dodává řešená obec či město.

Dalším krokem je už samotná síťová analýza, která přiřazuje každému adresnímu bodu nejbližší stanoviště (po síti). Vzniká množina adresních bodů příslušná ke stejnému stanovišti. Ukládá se také informace o vzdálenosti mezi adresním bodem a stanovištěm.

Vzdálenost, kterou musí občan ujit k nejbližšímu stanovišti pro třídění, je nazývána „donáškovou vzdáleností“. Pro každou analyzovanou obec je stanovena průměrná donášková vzdálenost.

Ze zjištěných údajů sestavují analytici EKO-KOMu mapu vzdáleností, která zobrazuje obydlené budovy (odpovídající adresním bodům) podle vzdálenosti k nejbližšímu stanovišti. Díky ní je možné v obci vytipovat oblasti, ve kterých to mají lidé ke stanovištím daleko. Donášková vzdálenost má na míru třídění velký vliv. Jako psychologická hranice se udává 100 m. Snahou je však eliminovat alespoň oblasti, kde je donášková vzdálenost nad 200 m.

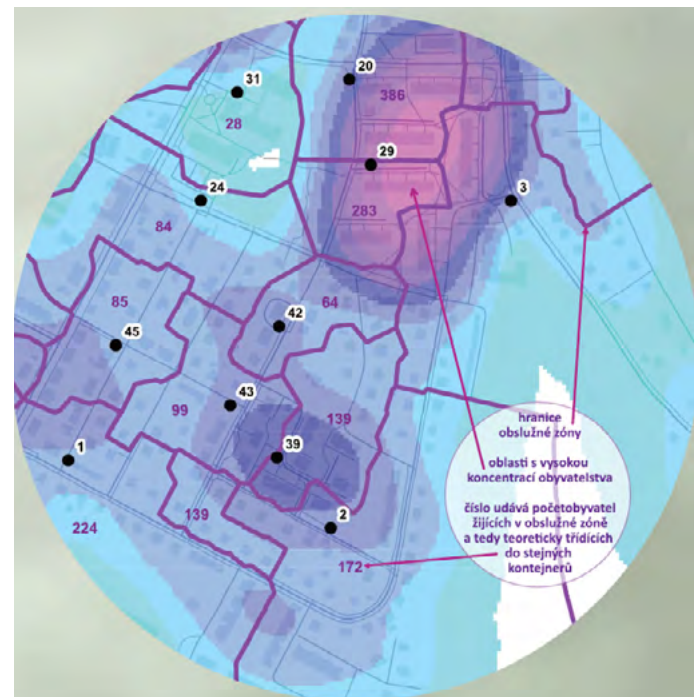
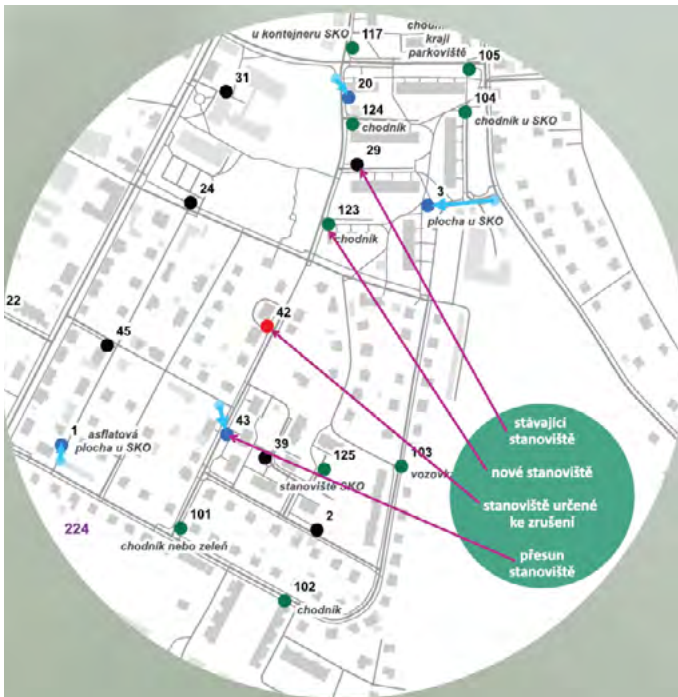
Podle příslušnosti adresních bodů ke stejnému stanovišti lze jejich bezprostřední okolí spojit a vytvořit tak obslužnou zónu stanoviště. A metodou tzv. „hustoty jader“ lze vytvořit z adresních bodů spojitou mapu hustoty zalidnění,

Princip síťové analýzy

Mapa budov zbarvených dle vzdálenosti od nejbližšího stanoviště

Úpravy sběrné sítě

Mapa obslužných zón a hustoty zalidnění

kteřá zobrazuje oblasti s vysokou i nízkou koncentrací obyvatelstva. Tato mapa slouží pro vizuální porovnání s rozmístěním stanovišť.

Na základě číselného i vizuálního zpracování předchozích výstupů jsou vytypována místa pro přidání nových stanovišť pro snížení donáškové vzdálenosti nebo pro snížení počtu obyvatel na jedno stanoviště. Některá stávající stanoviště lze také zrušit nebo přesunout. Souběžně s tím dostává obec doporučení na úpravu stanovišť tak, aby bylo jejich použití bezpečné pro obyvatele a snadné pro obsluhu svozovými vozidly.

Donáškové vzdálenosti

Dle průzkumů veřejného mínění, které si EKO-KOM nechává pravidelně zpracovávat, je akceptovatelná donášková vzdálenost ke stanovištím na tříděný sběr 100 metrů, pokud bychom brali v úvahu medián dostupných dat. Ve skutečnosti samozřejmě občané akceptují větší vzdálenosti, ale pokud musí ujít pouze

tuto či menší vzdálenost, výrazně je to motivuje ke třídění odpadu.

Při hodnocení rozmístění stanovišť v obci je důležitý především vztah k bydlicímu obyvatelstvu. Jedním z hodnotících kritérií je proto rozdělení obyvatel do pásem dle donáškové vzdálenosti. Analytici se také pokusili nalézt závislost mezi spočítanou průměrnou donáškovou vzdáleností a výtěžností

papíru, plastu a skla v hodnocených obcích. Korelační koeficient u papíru i plastu naznačuje, že čím větší průměrná donášková vzdálenost v obci byla vypočítána, tím byla výtěžnost těchto obcí v daném roce nižší. Tedy čím to mají lidé dál ke kontejnerům, tím méně třídí.

Více podrobností k analýzám sběrné sítě naleznete na www.ekokom.cz v sekci Infoservis.

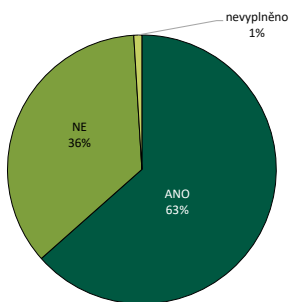
DOTAZNÍKY

Dotazník od obcí nově zjišťoval i údaje o litteringu a odpadkových koších

Od roku 2020 intenzivně řešíme situaci ohledně litteringu na území ČR. V rámci shromažďování dat jsme proto upravili Dotazník o nakládání s komunálním odpadem, do kterého jsme zahrnuli i několik otázek týkajících se jak litteringu, tak odpadkových košů, které s volně pohozenými odpady úzce souvisí.

Litteringem se rozumí odpad volně pohozený či ponechaný na místě pro něj nevyhrazeném, ať už na veřejném prostranství či v přírodě. Mezi typický litteringový odpad patří cigaretové nedopalky, obaly od sladkostí či rychlého občerstvení, žvýkačky, hygienické prostředky apod. Řešením volně pohozených odpadů v rámci obecní agendy se zabývá 3 670 obcí, což představuje 63 % všech obcí, které vyplnily tabulku č. 17 v Dotazníku za rok 2020. Zbýlých 2 057 obcí (36 %) littering v rámci obecní agendy aktivně neřeší a 1 % obcí se v dotazníku nevyjádřilo. Na otázku, zda probíhá na území obce pravidelný úklid litteringu, však odpovědělo kladně 72 % obcí, což je o 9 % více než u otázky předešlé.

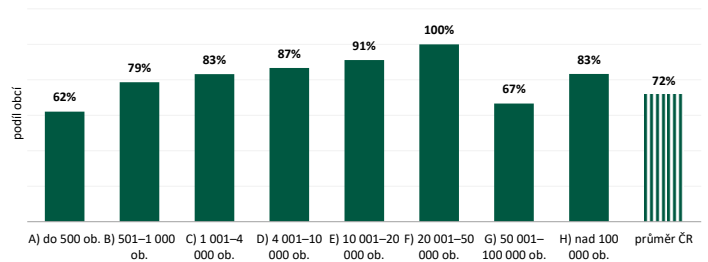
1 Zabýváte se v rámci obecní agendy řešením tzv. litteringu?

Podíl obcí, v nichž probíhá pravidelný úklid litteringu, z hlediska jejich velikostních skupin, ukazuje Graf 2. Lze z něj vyčíst, že nejlépe na tom jsou středně velké obce skupiny E a F. Všechny obce skupiny F (20 001–50 000 obyvatel) odpověděly, že na jejich území dochází k pravidelným úklidům, k vysokému podílu (91 %) se hlásí i obce skupiny E (10 001–20 000 obyvatel). Naopak u obcí do 500 obyvatel, se pravidelnému úklidu věnuje pouze 62 % obcí. Podobně je tomu i u větších měst (50 001–100 000 obyvatel). Stejný údaj, ale tentokrát rozdělený podle krajů prezentuje Graf 3. Jak je z grafu patrné,

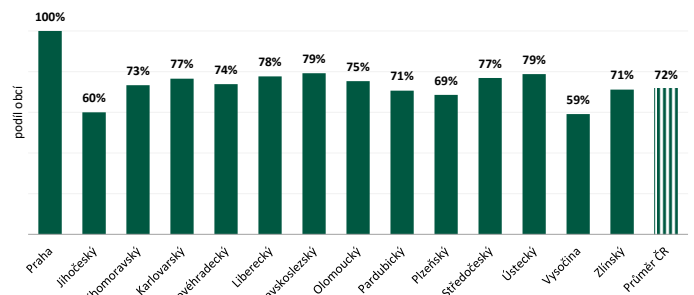
podíl obcí, které se na pravidelném úklidu podílí, je mezi jednotlivými kraji relativně vyrovnaný. Nejmenší podíl obcí realizující pravidelný úklid se nachází na Vysočině (59 %) a v Jihočeském kraji (60 %).

2 Podíl obcí dle velikostních skupin, v nichž probíhá pravidelně úklid

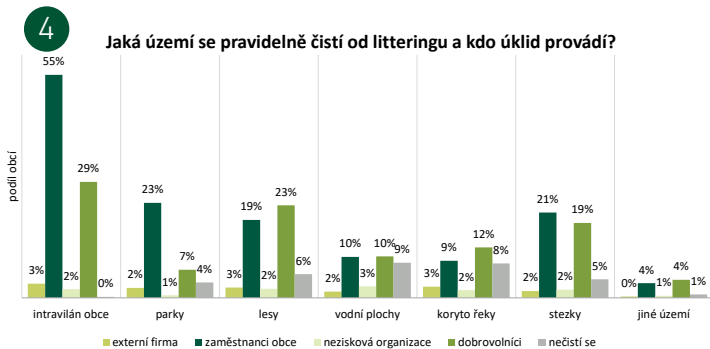
Obce se zaměřují především na úklid intravilánu (89 % obcí), který uklízí za pomoci zaměstnanců obce (55 %) nebo využívají dobrovolníky při různých úklidových akcích (29 %). Druhým nejčastěji uklízeným územím jsou lesy vyskytující se v katastru obce. Uklízí je 47 % dotázaných obcí, kdy v tomto případě se na

3 Podíl obcí dle krajů, v nichž probíhá pravidelně úklid

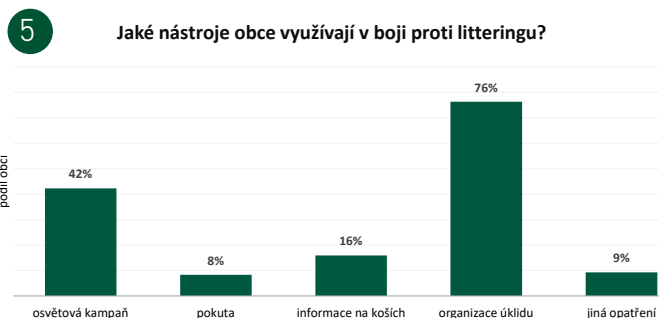
této činnosti častěji podílí dobrovolníci než zaměstnanci obce. K dalším typům území, kam se soustřeďuje pozornost obcí v oblasti úklidu, jsou nejrůznější stezky (cyklistické, pro pěší), městské parky, vodní plochy a koryta řek. Jak jsme již

zmínili, při úklidech obce nejčastěji využívají své zaměstnance a dobrovolníky, v menší míře se na úklidech podílí externí firmy nebo neziskové organizace (Graf 4).

Z předběžných výsledků litteringové studie, kterou EKO-KOM realizuje ve spolupráci s Institutem pro ekonomickou a ekologickou politiku (IEEP) při Fakultě sociálně ekonomické UJEP, zatím vyplývá, že zatímco v přírodním prostředí (městske parky, stezky, lesy apod.) převažuje odpad typický pro spotřebu "na cestě", ve kterém původce uchovává občerstvení (plast – zejména měkké obaly od sladkostí a potravin, dále nepotravinová obalová fólie), velké množství hygienických potřeb, nápojové plechovky a plastové kelímky a v menší míře PET láhve), pak v intravilánu obce, velmi často vybaveným sběrnými prostředky, hraje dominantní roli drobný odpad (především cigaretové nedopalky, obaly od sladkostí, zátky, účtenky či jízdenky apod.). Okolí komunikací je zatíženo kromě obalových i neobalových plastů (nápojové obaly, obaly od sladkostí, pěnový polystyren i neobalové kusy plastu) také ostatními odpady (zbytky pneumatik, textil a obuv apod.).

Výsledky však ovlivňují i další exogenní faktory, které nesouvisí s chováním člověka, např. povětrnostní podmínky (rozfoukávání odpadu větrem), roční období (spadané listí může zkreslit výsledky – zejména pak u drobného odpadu) nebo frekvence úklidových akcí.

Nástroje, které používají obce v boji proti litteringu, jsou uvedeny v Grafu 5.

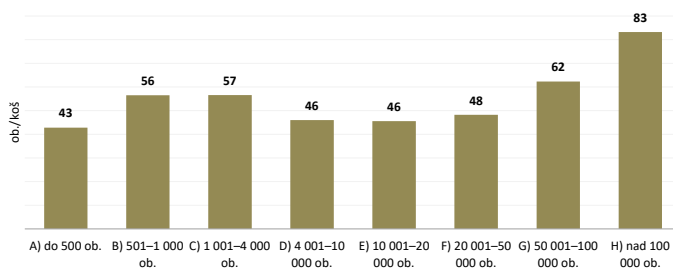
Obce se soustředí především na samotnou organizaci úklidu (76 %), dále 42 % obcí uvedlo, že se věnují osvětovým kampaním. Zhruba 16 % obcí využívá odpadkové koše pro umístění informací o předcházení vzniku litteringového odpadu a pokutu, jako nástroj na předcházení volně odhozených odpadů, má zavedenou 8 % obcí.

Sběr odpadů do odpadkových košů

S volně pohozenými odpady úzce souvisí i vybavenost daného prostředí odpadkovými koši, a to především v intravilánu obce. Ze studie litteringu, kterou společnost EKO-KOM realizovala v roce 2008, vyplývá, že ke znečištění veřejných prostranství dochází, i když je k dispozici dostatečná volná kapacita odpadkových košů. Skladba odpadů nalezených v odpadkových koších a její porovnání se skladbou volně pohozených odpadů se však liší z pohledu kusovosti zejména u položek cigaretové nedopalky a žvýkačky (více mimo koše než v nich) a dále v množství biologických odpadů, plastů, papíru a hygienických odpadů, kterých bylo naopak více v odpadkových koších.

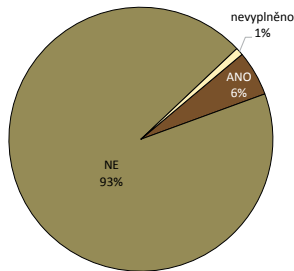
Dostupnost sběrné sítě odpadkových košů na směsný komunální odpad (SKO) v obcích ukazuje Graf 6. Pomineme-li dvě krajní velikostní skupiny, rozdíly v počtech odpadkových košů na obyvatele nejsou velké. Dostupnost sběrné sítě se pohybuje v rozmezí od 47–67 obyvatel na jeden koš. Nejvíce obyvatel na jeden odpadkový koš vykazují obce ve velikostní skupině nad 100 000 obyvatel. U malých obcí do 500 obyvatel, naopak připadá na jeden odpadkový koš nejmenší počet lidí, což značí nejlepší dostupnost.

6 Dostupnost sběrné sítě košů na SKO dle velikostních skupin

Pouze 6 % obcí samostatně eviduje, jaké množství směsného komunálního odpadu prostřednictvím košů seberou. Údaje o produkci takto sebraných odpadů, které reflektuje Graf 8, tedy prezentují jen velmi malou část obcí. Průměrná produkce SKO za všechny velikostní skupiny

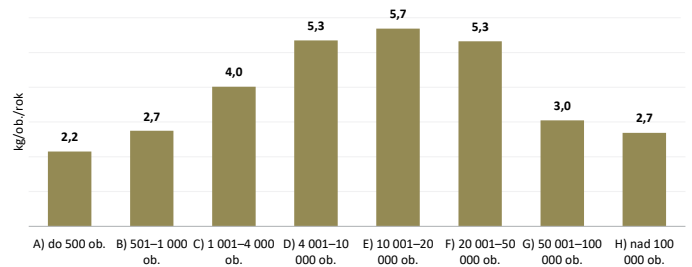
7 Podíl obcí evidujících samostatně sebrané SKO prostřednictvím košů

koše v těch obcích (5 %), kde byly tyto hodnoty k dispozici, je 242,8 kg/koš. Tuto hodnotu je ale třeba brát jako velmi orientační, neboť v dotaznících se například nevyskytují údaje o objemech instalovaných košů.

Pokud se obec rozhodne rozšířit svou sběrnou síť také o odpadkové koše na tříděný odpad, je vhodné nejprve zvážit, jaké odpadkové koše použít, a jak je vhodně rozmístit. Takto odděleně sebrané odpady lze do systému EKOKOM vykazovat taktéž. Do čtvrtletních výkazů jsou od 1. kvartálu 2020 vykazovány jako samostatný typ nádoby (označení OK – odpadkový koš).

8 Produkce SKO sebraného prostřednictvím odpadkových košů

TECHNICKÁ ÚPRAVA

Technická úprava autorizace AOS EKO-KOM

Autorizovaná obalová společnost EKO-KOM požádala v polovině letošního října Ministerstvo životního prostředí o změnu autorizace. Jsme na tuto změnu dotazováni ze stran našich odpadových partnerů, a proto považujeme za vhodné se tomuto tématu informativně věnovat.

Změny se týkají **výhradně** úprav ve vykazování a v auditování dat od klientů, svozových společností a úpravců odpadů z obalů, vyplývajících z nové legislativy a v upřesnění specifikace obsahu informačních kampaní. Provozní vyhláška týkající se evidence

a kontroly byla totiž vydána až po udělení Autorizace pro AOS EKO-KOM a bylo třeba podmínky autorizace uvést do souladu se zněním vyhlášky.

V odůvodnění rozhodnutí MŽP o autorizaci se přímo píše: „**v tomto případě**

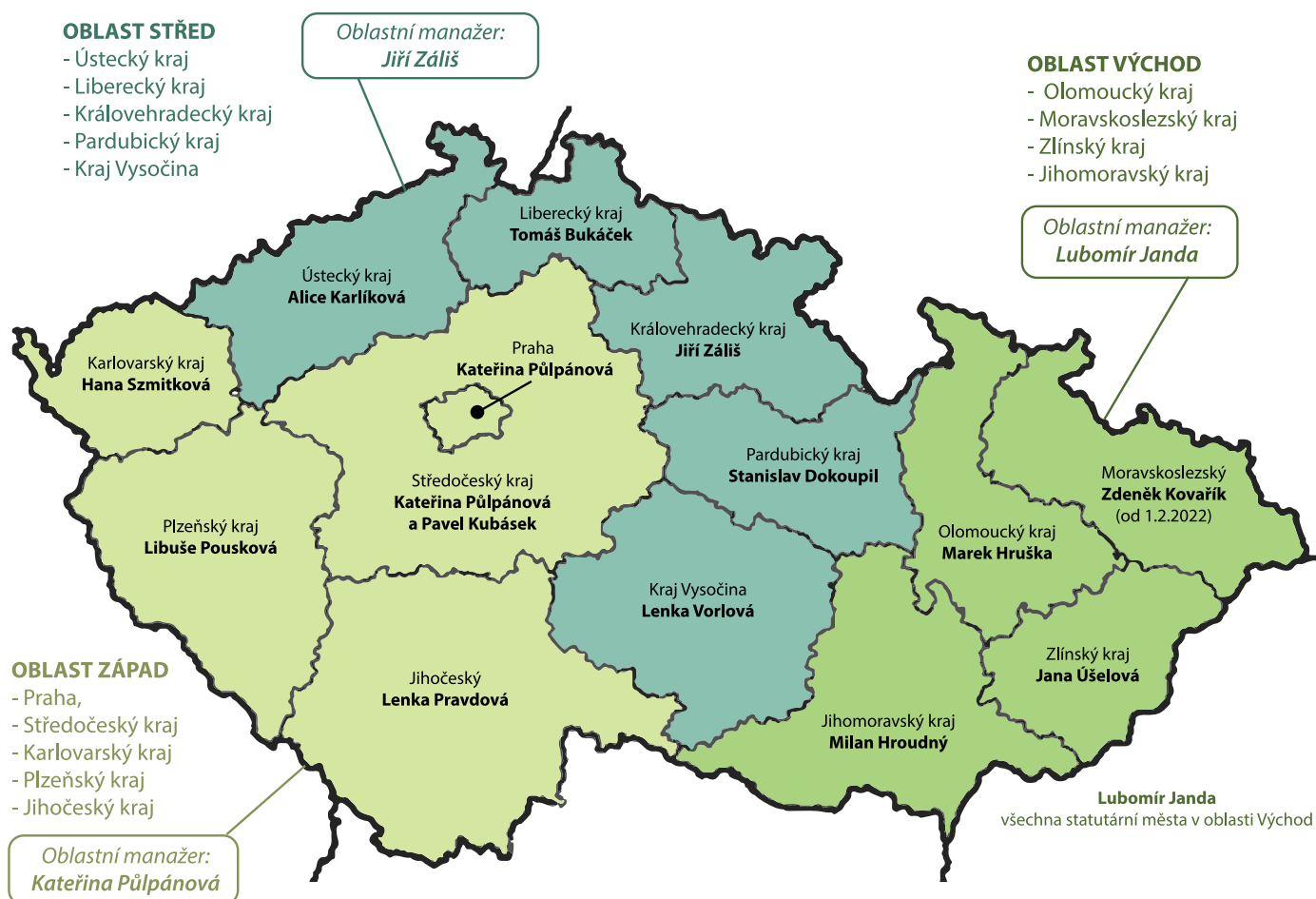
dochází pouze k úpravě rozhodnutí o autorizaci na základě novelizace zákona o obalech a nového prováděcího právního předpisu k tomuto zákonu, vyhlášky č. 30/2021 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o obalech, v platném znění (dále jen „vyhláška“), a k drobným formálním úpravám“. Jedná se tak pouze o technickou změnu rozhodnutí o autorizaci, kde je zohledněna nová platná legislativa.

Detailní znění rozhodnutí o změně autorizace včetně odůvodnění je zveřejněno přímo na stránkách ministerstva **ZDE**.

REGIONÁLNÍ ROZDĚLENÍ

Změny v regionálním rozdělení AOS EKO-KOM

Od 1. 1. 2022 dochází v EKO-KOMu ke změnám v Oddělení regionálního provozu. V tuto chvíli nekopírují svozové oblasti hranice krajů, třídící linka funguje pro více krajů, kraje nemají stejné podmínky, novou strukturou oddělení chceme mít nad tímto lepší kontrolu. Přerozdělením krajů do 3 velkých oblastních celků chceme tyto podmínky narovnat. Pro většinu obcí se v zásadě nic nemění, pouze obce ve Zlínském kraji, v Kraji Vysočina a v Moravskoslezském kraji budou mít v souvislosti s tímto strukturálním přerozdělením nové regionální manažery EKO-KOM. Přehled jednotlivých regionálních manažerů najdete v mapce níže.

ODPADY

Jak správně zařadit a evidovat odpady

Odbor odpadů Ministerstva životního prostředí vydal v červnu 2021 metodický pokyn k zajištění jednotného zařazování odpadů a plnění evidenčních a ohlašovacích povinností. Účelem metodického pokynu je dosáhnout správného zařazení odpadů a evidence odpadů podle zákona o odpadech.

Obec řadí své komunální odpady, a to i nebezpečné, pod katalogová čísla skupiny 20 Katalogu odpadů, odděleně soustřeďované využitelné složky (tzv. „tříděný sběr“) pak řadí pod katalogová čísla podskupiny 20 01 Katalogu odpadů (např. papír (20 01 01), plasty (20 01 39), apod.). Zbytkový odpad od občanů, tj. odpad po vytrídění nebezpečných a využitelných složek odpadu, se zařazuje do katalogového čísla 20 03 01 směsný komunální odpad, kategorie ostatní.

Při soustřeďování objemného odpadu je vhodné zajistit oddělené soustřeďování využitelných složek velkých rozměrů a jejich přednostní zařazení pod jednotlivé druhy a katalogová čísla odpadu

dle materiálu zejména dřevo (20 01 38), kovy (20 01 40) a plasty (20 01 39), teprve zbytkový nevytríděný objemný odpad se zařazuje jako 20 03 07. Pokud nebude obec od roku 2023 zajišťovat oddělené soustřeďování využitelných složek velkých rozměrů, bude muset být tento odpad před uložením na skládku dotříděn. **Stavební odpady obec zařazuje pod katalogová čísla skupiny 17 Katalogu odpadů.**

Odpady předávané do obecního systému právníky nebo podnikajícími fyzickými osobami zapojenými do systému obce se řadí **pod katalogová čísla skupiny 20, takováto osoba pak již nevede samostatnou evidenci odpadů.** Pokud však právníká nebo podnika-

jící fyzická osoba předá do obecního systému jen **část svého komunálního odpadu**, jehož je původcem, pak **vede průběžnou evidenci** odpadů včetně odpadů, s nimiž je zapojena do systému obce a **plní ohlašovací povinnost pro své veškeré odpady.**

Obec se může rozhodnout, že bude **soustřeďovat společně plastový odpad (lze i nápojové kartony**, přestože se zařazují pod 20 01 01), **sklo a kovy**, ovšem nesmí tím dojít k jakémukoli ohrožení nebo snížení možnosti jejich recyklace. **Evidenci** v tomto případě **obec bude vést každou složku odpadu zvlášť** např. pro nápojové kartony (20 01 01) a kov (20 01 40) nebo plasty (20 01 39). Přesné údaje musí obec obdržet od následného zpracovatele (odběratele), kterému tento odpad předává, což bývá zpravidla dotřídovací linka. **Dotřídovací linka eviduje přijímané odpady zvlášť pod jednotlivými katalogovými čísly** dle Katalogu odpadů např. příjem odpadu 20 01 39 a 20 01 40 (evidenční kód B00). Zařízení pro nakládání s odpady (dotřídovací linka) provede mechanickou úpravu odpadu (dotřídění – evidenční kód BR12) a **vzniklé odpady z úpravy zařadí do skupiny 19** Katalogu odpadů např. 19 12 04 a 19 12 05, od 1. 10. 2021 je v účinnosti nová legislativa - Vyhláška č. 345/2021 Sb. O podrobnostech nakládání s vozidly s ukončenou životností, která zavádí nový evidenční kód BN41 - vznik odpadu po úpravě přijatého odpadu v zařízení pro nakládání s odpady.

Veškeré další informace naleznete na stránkách MŽP: **ZDE**

SAZEBNÍK ODMĚN

Od ledna začne platit nový sazebník odměn

Od 1. 1. 2022 měníme sazebník odměn a koeficientů bonusových složek (ceník) a standardy složení komunálních odpadů a podílů obalové složky. Dochází k navýšení odměny za zajištění míst zpětného odběru. Dále navyšujeme odměnu za obsluhu míst zpětného odběru, kde reagujeme na zvýšené náklady obcí spojené se zajištěním sběru a svozu tříděného odpadu.

následně stanovíme odměnu tak, aby kryla průměrné náklady spojené se sběrem a svozem obalové složky tříděného odpadu.

V příloze č. 4 (Standardy složení komunálních odpadů a podílů obalové složky) se zvyšuje podíl obalové složky u papíru sbíraného prostřednictvím nádobového a pytlového sběru.

Jako vždy, i v tomto případě vycházíme z dat, která získáme od obcí z Dotazníků o nakládání s komunálním odpadem v obci, kde nám v tabulce č. 8 vyplňujete náklady na odpadové hospodářství obce. My

ODPADOVÁ VYHLÁŠKA

Nezapomeňte na novou odpadovou vyhlášku

O výši poplatků za odpad je již ve většině obcí České republiky rozhodnuto. To znamená, že většina z Vás již jistě přijala novou obecně závaznou vyhlášku, na základě které lze tyto poplatky vybírat. Těm, kteří z nějakého důvodu na tuto povinnost zapomněli, ji teď připomínáme – vyhláška měla být sice schválena nejpozději v polovině prosince, aby mohla platit od 1. 1. 2022, ale lepší pozdě a přece, než vůbec.

ŠKOLNÍ SBĚRY

Nová povinnost pro školní sběry

Máte v obci školu? A organizujete tradiční školní sběry? Pokud ano, pak si dovolu-
jeme připomenout novou zákonnou povinnost, která vyplývá z nového Zákona o odpadech č. 541/2020 Sb., § 20. Pokud **škola** přebírá od žáků nebo studentů odpady z papíru, plastů a kovů z domácností, má nově povinnost předat své obci, na jejímž území se nachází, údaje o hmotnosti převzatých druhů odpadů a zařízeních určených pro nakládání s odpady, kterým převzaté odpady předala, za předchozí kalendářní rok.

Ke splnění této povinnosti použijte **Formulář předání údajů o odpadech v rámci školního sběru**, který najdete ve vyhlášce č. **273/2021 Sb.**, **Vyhláška o podrobnostech nakládání s odpady**. Formulář je v **příloze č. 3**, této vyhlášky. Součástí vyhlášky jsou také vysvětlivky, které vám pomohou s vyplněním formuláře (str. 41-42) https://www.mzp.cz/www/platna-legislativa.nsf/DE9DB31723575A-15C1258758002B40E3/%24file/OL_273_2021.pdf

Formulář předání údajů o odpadech v rámci školního sběru				
Údaje o převzatých odpadech a zařízeních, kterým byly odpady předány				
Vykazovaný rok				
Identifikace obce - oznámení určeno pro obec:				
IČO				
Ulice č.p., č.o.				
Obec				
PSC				
Identifikace oznamovatele - školy:				
IČO				
IČP				
Název				
Ulice č.p., č.o.				
Obec				
PSC				
Oznámení vyplnil:				
Datum				
Jméno a příjmení				
Telefon				
Adresa elektronické pošty				
Převzaté odpady				
Druh odpadu:				
Katalogové číslo	Název	Množství odpadu (t)		Identifikace partnera Zařízení pro nakládání s odpady IČO, obchodní firma / název / jméno a příjmení, IČZ / IČOB, adresa
		Převzato (celkem) (+)	Z toho předáno (-)	
20 01 01	Papír a lepenka			
20 01 39	Plasty			
20 01 40	Kovy			

V praxi bude tedy postup následující: škola nahlásí při předání vytříděných složek odpadu provozovateli zařízení identifikační údaje obce, jako původce, nikoliv školy. Škola v tomto případě figuruje jako vlastník odpadu a bude tedy pouze partnerem pro fakturaci (příjemcem peněz za tříděný odpad).

Obcím tyto sesbírané a evidované tuny pomohou ke splnění cílů, kdy obce mají již v roce 2025 zajistit, aby 60 % jejich komunálních odpadů bylo tříděno. Zároveň je možné takto evidované odpady vykázat ve čtvrtletních výkazech EKO-KOM.

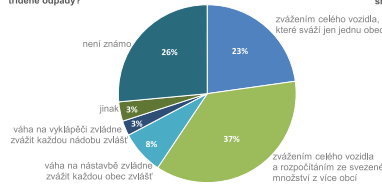

ZAJÍMAVÁ DATA Z DOTAZNÍKŮ OBCÍ ZA ROK 2020

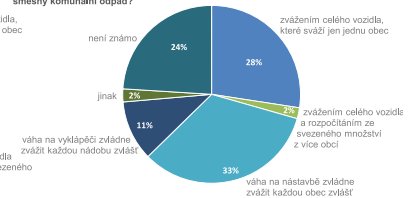
Evidence množství odpadů v obcích

Pro obce je z řady důvodů velmi vhodné, aby znaly přesné množství jimi produkováných komunálních odpadů. Znalost přesné produkce odpadů je například zásadní pro výpočet slevy ze skládkovacího poplatku, kvůli správnému výpočtu dosažení zákonných požadavků na míru třídění nebo pro vhodné nastavení obecního odpadového hospodářství. Někdy není svozová společnost schopná zvážit odpad při svozu každé obce zvlášť. V takových případech přichází na řadu rozpočtové vzorce či odhady. V následujících grafech jsou zaznamenány podíly způsobů vážení tříděného odpadu a směsného komunálního odpadu. Z vyhodnocených dat získaných z dotazníků vyplývá, že přibližně čtvrtina obcí nemá informace o způsobu evidence množství odpadů.

Jakým způsobem jsou váženy v obci tříděné odpady?

Jakým způsobem je vážen v obci směsný komunální odpad?

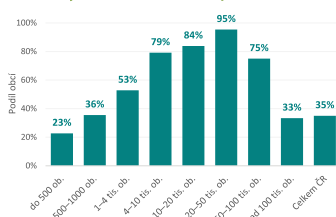
(vzorek 4 926 obcí)

Kolik obcí třídí všechny komodity?

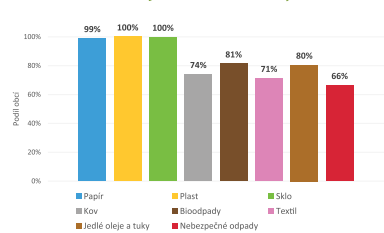
V současné době jsou obce na základě zákona o odpadech povinny třídít minimálně **papír, plasty, sklo, kovy, bioodpady, jedlé oleje a tuky a nebezpečné odpady**. V budoucnu se k nim přidá také textil. Kolik obcí aktuálně všechny tyto komodity třídí?

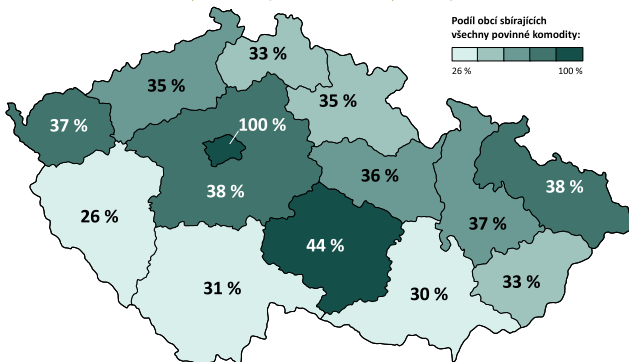
Podíl obcí třídících všechny aktuálně povinné komodity dle velikostních skupin:

Podíl obcí třídících jednotlivé komodity:

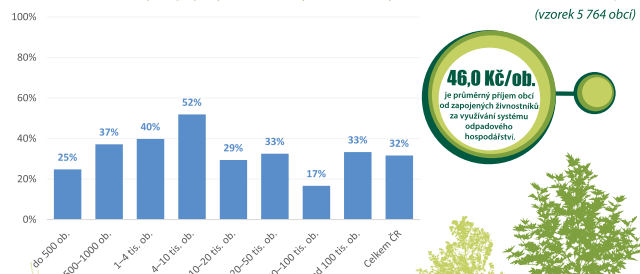
Podíl obcí třídících všechny aktuálně povinné komodity dle krajů:

Zapojení živnostníků

Obce mají ze zákona možnost zapojit na základě smluvních vztahů své živnostníky a drobné podnikatele do svého systému odpadového hospodářství. Tito podnikatelé poté mohou využívat obecní systém sběrných prostředků na odpady, za což musí obci platit na základě uzavřených smlouvy s obcí.

Podíl obcí, které mají zapojeny živnostníky do svého systému OH, dle velikostních skupin. (vzorek 5 764 obcí)

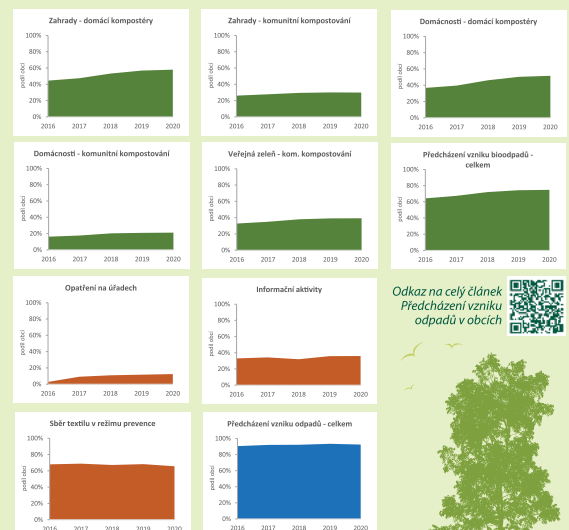

46,0 Kč/ob.
je průměrný příjem obcí od zapojených živnostníků za využívání systému odpadového hospodářství.

Předcházení vzniku odpadů

V rámci dotazníkového šetření jsou obce také dotazovány na téma předcházení vzniku bioodpadů, především na domácí a komunitní kompostování odpadů vzniklých v domácnostech, na zahradách a při údržbě obecní zeleně. Obce v odpovědích uvádí, jaké vyvíjejí aktivity v oblasti předcházení vzniku odpadů obecně. Zavádí například opatření na úřadech, vzdělávají své obyvatele, organizují výměnné bazary a burzy, sbírají textil v režimu prevence či organizují jiné možnosti znovuvyžití věcí.

Z celkového pohledu lze konstatovat, že až 92 % obcí se nějakým způsobem věnuje předcházení vzniku odpadů, což je velmi pozitivní číslo. Z pohledu počtu obyvatel žijících v těchto obcích se jedná až o 98% pokrytí. Všechny obce nad 20 tis. obyvatel vykazují nějakou preventivní aktivitu. Domácím či komunitním kompostováním se věnuje okolo 75 % obcí České republiky.

Odkaz na celý článek
Předcházení vzniku odpadů v obcích

PF 2022

Přejeme Vám příjemné prožití
vánočních svátků a v novém
roce hodně zdraví, úspěchů
a osobní spokojenosti.

Informační samolepky na kontejnery

Společnost EKO-KOM, a. s., nabízí bezplatně obcím informační samolepky na kontejnery na tříděný odpad.
V případě zájmu, prosíme, kontaktuje svého příslušného regionálního manažera.

